

FRANCESC-MARC ÀLVARO

Catalunya ha estat, en els últims mesos, la capital europea de les grans mobilitzacions en contra de la guerra de l'Iraq i també una de les ciutats de l'estat més actives en contra de l'anomenat Plan Hidrológico Nacional. De resultes d'aquestes grans respostes ciutadanes enim la foto d'un país extraordinàriament motivat per tot allò que podria ser percebut com un abús del poder, com una arbitrarietat dels que governen. Els catalans, col·lectivament, podríem treure pit i exhibir un rostre exemplar com a individus d'una capacitat insòlita a l'hora de respondre, des del carrer, contra allò que no ens sembla just. Ens podríem penjar la medalla i anar a donar lliçons arreu.

Però, si s'observa amb atenció, trobarem que les dues principals protestes catalanes estan situades en dos extrems ben distants: els principis morals universals (les manifestacions per la pau) i la necessitat immediata i directa lligada a la vida concreta de la gent (les manifestacions contra el transvasament de l'Ebre). El món com a abstracció i, a la vegada, el territori com a ferida sentida en pròpia pell. Així doncs, ens hem mogut per allò que és més genèric i per allò que ens afecta materialment al costat de casa. La protesta contra la guerra i el pla hidrològic són la concreció de dues pulsions habituals en la condició humana. Allò que els nous lemes de moda han sintetitzat de manera afortunada: "pensar globalment i actuar localment." Són afanys antics que, avui, gràcies als miralls mediàtics, semblen fenòmens nous. Però no ho són.

Aquest panorama és ben eloqüent sobre allò que podríem anomenar el tòpic de la nostra ciutadania, el tremp moral del país. Un observador exterior diria que som una gent preocupada per igual per la marxa del planeta i per la realitat que trepitgem pam a pam. Però aquesta estampa té un buit enorme. Hi ha un silenci extraordinari entre la protesta universal i la protesta territorial. Parlem del buit i del silenci d'allò que pot ser tan simbòlic com la pau i tan proper com l'aigua de l'Ebre. D'allò que pot ser més rupturista que el desig d'aturar una guerra i menys visible que unes grans obres hidràuliques. Parlem d'algunes co-

“Vull viure en pau i vull que l'Ebre continui sent el riu de vida que ha estat sempre. Però també voldria que el meu país no es resignés de manera tan poruga a protestar només si perilla el rectangle de davant de casa o si surt de franc fer voleiar la bandera dels bons principis còsmics i angèlics. El fet és que mobilitzar-se per tenir més recursos i més competències i per evitar que la nostra cultura sigui cada cop més moribunda no és una actitud 'políticament correcta' ni en allò legítimat per la majoria dels grans mitjans de comunicació”

Què ens indigna

ses sobre les quals no es pot aplicar la plantilla moral binària (“aturem la guerra!”) ni tampoc el consens que sorgeix de l'agressió impactant (“no ens fotran l'aigua!”). Fem referència a una zona intermèdia on tot es més difícil i on les opinions i les posicions no gaudeixen de les inèrcies i de la facilitat intrínseca que dona sentir-se acompanyat per la proclama justa i la consigna més adequada a l'entorn.

El paradigma de la protesta social inexistent i de la mobilització que mai no acaba de quallar és el que fa referència a elements sensibles de la nostra realitat nacional més simbòlica i propera. Tot allò que té a veure amb la nostra identitat, la nostra cultura, la nostra diferència com a país, i la nostra presumpta voluntat de ser. Siguem clars: no ens indigna prou ni ens mobilitza la precarietat, a voltes humiliant, de tots aquells elements que donarien real vertebració i aparença nacional a Catalunya. Hem acceptat amb una passivitat absoluta que el nostre país sigui un ens estrany que limita conceptualment al nord amb una Holanda somiada i al sud amb alguna cosa semblant a “la rica zona Levante”. Tot plegat potser preocupa alguns grups, però no té capacitat de fer sortir gaire gent al carrer. L'única manifestació considerable que últimament recordo en aquest sentit va ser la que es va fer a Barcelona, ja fa temps, en demanda del retorn dels Papers de Salamanca. Res més.

No estic dient que aturar la guerra a l'Iraq o impedir el transvasament de l'Ebre no siguin causes respectables, justes i dignes d'esforç. Només intento cridar l'atenció sobre l'alarmant dificultat per aconseguir la resposta social cap a aquells problemes que són en l'eix de l'agenda sobre la nostra pervivència nacional en termes polítics i econòmics al menys subordinats possibles. Per què no hi ha manifestacions en contra del greu desequilibri fiscal que castiga Catalunya? Per què no sortim al carrer demanant competències plenes sobre immigració? Per què l'assumpte de les seleccions esportives només ens mou quan hi ha un partit de costellada Catalunya-Brasil? Per què no som capaços de fer una marxa massiva en demanda d'un nou Esta-